

การศึกษากระบวนการผลิตไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่แบบธรรมชาติที่ปลอดภัย สู่ผู้บริโภคของกลุ่มเกษตรกรจังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักประกันความเชื่อถือในระบบการเลี้ยงและการผลิตเนื้อไก่พื้นเมืองประดู่หางดำเชียงใหม่ที่เลี้ยงโดยเกษตรกรรายย่อย โดยการพัฒนาฟาร์มให้ได้มาตรฐาน การพัฒนาระบบการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม และการตรวจวิเคราะห์คุณภาพผลผลิตไก่ทางห้องปฏิบัติการ ทำการศึกษาในกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงไก่พื้นเมืองประดู่หางดำเชียงใหม่พันธุ์แท้ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย จำนวน ราย เลี้ยงไก่รายละ 24 ตัว (พ่อพันธุ์ 4 ตัว แม่พันธุ์ 20 ตัว) ที่มีวิธีการเลี้ยงในระบบปล่อยธรรมชาติ (free range) และฟักธรรมชาติ ใช้อาหารเลี้ยงไก่เป็นวัตถุดิบทางการเกษตรที่มีในท้องถิ่น ร่วมกับอาหารสำเร็จรูปอัตราส่วน 70:30 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีเป้าหมายพัฒนาโดยการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) การฝึกอบรม (2) การตรวจประเมินการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่เนื้อ (มกษ.6901-2552) (3) การพัฒนาระบบการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม (4) การตรวจวิเคราะห์คุณภาพเนื้อไก่ทางห้องปฏิบัติการ และ (5) การพัฒนาการตลาด

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกร จำนวน 10 ราย ทำการปรับปรุงฟาร์มเพื่อเข้าสู่การประเมินทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่เนื้อ (มาตรฐานฟาร์ม) ผ่านการประเมินเพียง 1 ราย เนื่องจากเกณฑ์ที่ใช้ตรวจเหมาะสมกับฟาร์มเลี้ยงไก่ขนาดใหญ่มากกว่าการเลี้ยงไก่ในรูปแบบของเกษตรกรรายย่อย ในด้านการพัฒนาระบบการผลิตให้ได้รับความเชื่อถือจากผู้บริโภค โดยการพัฒนาระบบการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วม พบว่าเกษตรกรรายย่อยกลุ่มนี้ สามารถปฏิบัติได้ แต่ระบบการตรวจรับรองยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะส่งผลให้เกษตรกรเสริมอำนาจให้มากขึ้น รวมทั้งมีความรับผิดชอบในการผลิตสูงขึ้นด้วย สำหรับผลการวิเคราะห์คุณภาพเนื้อไก่ทางห้องปฏิบัติการพบว่า ไม่พบเชื้อโรคที่ก่อโรคอาหารเป็นพิษ และไม่พบสารตกค้างยาสัตว์อันตรายในการผลิตไก่โดยกลุ่มเกษตรกร การพัฒนาการตลาด เกษตรกรมีแหล่งจำหน่าย ได้แก่ ตลาดในชุมชน และห้างสรรพสินค้าขายส่ง(ไก่แช่แข็ง) โดยไก่แช่แข็งมีต้นทุนการผลิตเท่ากับ 117.33 บาทต่อกิโลกรัม และเพื่อให้เหมาะสมกับระบบการผลิตและลดความเสี่ยงทางการตลาด กลุ่มเกษตรกรมีแผนงานที่จะขยายโอกาสการขายเข้าสู่ตลาดเฉพาะ (Niche market) ในปีการผลิตต่อไป